

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ของอัตมโนทัศน์กับลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 9 ตามตัวแปรเพศ และที่มาของตำแหน่งหัวหน้าชั้น ซึ่งจะได้กล่าวถึงขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 รูปแบบของการวิจัย
 - 3.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- ดังมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษา เปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ของอัตมโนทัศน์กับลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ตามตัวแปรเพศและที่มาของตำแหน่งหัวหน้าชั้น

3.2 ประชากร

ประชากรที่เป็นเป้าหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้นในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุมจำนวน 6 จังหวัด คือ อุตรดิตถ์ ขอนแก่น สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภูและเลย จำนวนทั้งสิ้น 381 คน จาก 104 โรงเรียน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด คือ

- 3.3.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน
- 3.3.2 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามวัดตนตามอัตภาพ ของจุฬพล พูลภัทรชีวิน (2515) และแบบสอบถามอัตมโนทัศน์

ของกรรมการ กู้ประเสริฐ (2518) และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของจุไรรัตน์ เปรมิเชียร (2512)

3.3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามประกอบด้วยข้อความที่สร้างขึ้นจำนวน 47 ข้อความ แต่ละข้อความเป็นประโยคบอกเล่าเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ใน 3 ด้าน คือ

1. ด้านบทบาทการเป็นหัวหน้าชั้น ได้แก่ อัตมโนทัศน์เกี่ยวกับการใช้บทบาทการเป็นผู้นำและความรู้สึกต่อบทบาทของตนเอง จำนวน 15 ข้อ คือ ข้อที่ 1-15

2. ด้านความสัมพันธ์ต่อครอบครัว คือ อัตมโนทัศน์ที่มีต่อสมาชิกในครอบครัวจำนวน 15 ข้อ คือ ข้อที่ 16-30

3. ด้านความสัมพันธ์ต่อผู้อื่น คือ อัตมโนทัศน์ในการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นจำนวน 17 ข้อ คือ ข้อ 31-47

3.3.2.2 วิธีการตอบ ให้ผู้ตอบอ่านดูข้อความแต่ละข้อความแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับสภาพความเป็นจริงของตนเองมากน้อยเพียงใด โดยขีดเครื่องหมายลงในช่องที่ต้องการจะตอบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(0) จินเป็นคนมีเหตุผล

ไม่เป็นความจริง	เป็นความจริงเล็กน้อย	เป็นความจริงปานกลาง	เป็นความจริงมาก	เป็นความจริงที่สุด
.....		/.....		

3.3.2.3 เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความในแบบสอบถามมี 2 ลักษณะ คือ ข้อความที่มีความหมายในทางบวก และข้อความที่มีความหมายในทางลบ ซึ่งการตรวจให้คะแนนเป็นดังนี้

สำหรับข้อความที่มีความหมายในทางบวก

ถ้าตอบไม่เป็นความจริง ให้ 0 คะแนน

ถ้าตอบเป็นความจริงเล็กน้อย ให้ 1 คะแนน

ถ้าตอบเป็นความจริงปานกลาง ให้ 2 คะแนน

ถ้าตอบเป็นความจริงมาก ให้ 3 คะแนน

ถ้าตอบเป็นความจริงมากที่สุด ให้ 4 คะแนน

สำหรับข้อความที่มีความหมายในทางลบ

ถ้าตอบไม่เป็นความจริง ให้ 4 คะแนน

ถ้าตอบเป็นความจริงเล็กน้อย ให้ 3 คะแนน

ถ้าตอบเป็นความจริงปานกลาง ให้ 2 คะแนน

ถ้าตอบเป็นความจริงมาก ให้ 1 คะแนน

ถ้าตอบเป็นความจริงมากที่สุด ให้ 0 คะแนน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515)

การประเมินอ้อมในทัศนียภาพประเมิน 3 ระดับ ดังนี้

อ้อมในทัศนียภาพระดับสูง คือ คะแนนอ้อมในทัศนียภาพรวมกันทุกด้านมีค่าเปอร์เซ็นต์ได้สูงกว่าเปอร์เซ็นต์ได้ 75

อ้อมในทัศนียภาพระดับปานกลาง คือ คะแนนอ้อมในทัศนียภาพรวมกันทุกด้านมีค่าเปอร์เซ็นต์ได้ระหว่างเปอร์เซ็นต์ได้ 25-74.5

อ้อมในทัศนียภาพระดับต่ำ คือ คะแนนอ้อมในทัศนียภาพรวมกันทุกด้านมีค่าเปอร์เซ็นต์ได้ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ได้ 25 (สมชัย ชินะตระกูล, 2517; อ้างถึงใน กาญจน์ แก้วทอง, 2522)

3.3.2.4 ประสิทธิภาพของแบบสอบถามอ้อมในทัศนียภาพ

(1) ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามอ้อมในทัศนียภาพ โดยการนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อความ เพื่อความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดและแก้ไขข้อความที่ใช้ให้เหมาะสม

(2) ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามอ้อมในทัศนียภาพ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่เป็นตัวแทนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนที่มีพื้นที่ตั้งอยู่รอบเขตการศึกษา 9 จำนวน 4 จังหวัด จาก 8 โรงเรียน คือ โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย โรงเรียนอนุเทพพัฒนา จังหวัดนครพนม โรงเรียนอนุคุณนารี โรงเรียนสมเด็จพระนิตยาคม จังหวัดกาฬสินธุ์ โรงเรียนสารคามพิทยาคม โรงเรียนนันทน์วิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนแก่งศรีภูมิ และโรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ จำนวนทั้งสิ้น 58 คน และนำมาวิเคราะห์หาความแตกต่างรายข้อ โดยใช้วิธีทดสอบค่าที (t-test) และเลือกเฉพาะข้อความที่มีค่าที่ ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ได้จำนวน 47 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .710

3.3.3 แบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ

3.3.3.1 ลักษณะของแบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดัดแปลงมาจาก แบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำของผ่องพรรณ อยู่ประเสริฐ (2512) และแบบสอบถามความเป็นผู้นำของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดการตัดสินใจในสถานการณ์ที่สร้างขึ้น ในขณะที่บุคคลเป็นผู้นำกลุ่ม โดยเป็นผู้มีอิทธิพลที่จะนำกลุ่มของตนไปสู่เป้าหมาย โดยเป็นข้อคำถามที่แบ่งลักษณะการเป็นผู้นำ 3 รูปแบบ คือ ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย ผู้นำแบบประชาธิปไตย และผู้นำแบบเสรีนิยม

3.3.3.2 วิธีการตอบ ให้ผู้ตอบอ่านข้อความที่เป็นสถานการณ์ที่กำหนดให้ แล้วจึงเลือกคำตอบ ที่คิดว่าเป็นคำตอบที่เหมาะสมที่สุด เพียงคำตอบเดียว

3.3.3.3 การให้คะแนน คำตอบแต่ละข้อหมายถึงความเป็นผู้นำแต่ละแบบ คำตอบแต่ละข้อ ได้ 1 คะแนน คำคะแนนที่มีค่าสูงสุดในผู้นำแต่ละแบบจะเป็นค่าตัดสินแบบผู้นำของผู้ตอบ (เรืองยศ ไชยศึก, 2536)

3.3.3.4 ประสิทธิภาพของแบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ

(1) ความตรงตามเนื้อหา ของแบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ โดยการนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อความ เพื่อความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดและแก้ไขข้อความที่ใช้ให้เหมาะสม

(2) ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามลักษณะความเป็นผู้นำ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนเดียวกันกับแบบสอบถามอัตโนมัติ จำนวน 58 คน นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามแบบคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Rechardson) หรือ K-R 20 ของลักษณะความเป็นผู้นำแต่ละแบบ ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

ลักษณะความเป็นผู้นำแบบอัตนิยม เท่ากับ .762

ลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย เท่ากับ .885

ลักษณะความเป็นผู้นำแบบเสรีนิยม เท่ากับ .641

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จัดเตรียมแบบวัดและแบบสอบถามทั้ง 3 ชุดให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มประชากร
2. ขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในการออกหนังสือจากอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 9 เพื่อขออนุญาต เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร
3. ขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษา

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ตอบ โดยกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา มาดำเนินการประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ดังนี้

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของอัตโนมัติของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้น
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนอัตโนมัติของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้นจำนวนตามเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนอัศวินโน้ตส์ของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้นจำนวนตามที่มาของตำแหน่ง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)
4. ทาจำนวนของระดับอัศวินโน้ตส์ของหัวหน้าชั้น จำนวนตามเพศและเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square)
5. ทาจำนวนของระดับอัศวินโน้ตส์ของหัวหน้าชั้น จำนวนตามที่มาของตำแหน่งและเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการทดสอบไค-สแควร์
6. ทาค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของลักษณะความเป็นผู้นำแต่ละแบบของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้น
7. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้นจำนวนตามเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที
8. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้นจำนวนตามที่มาของตำแหน่ง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
9. ทาจำนวนของลักษณะความเป็นผู้นำของหัวหน้าชั้น จำนวนตามเพศ และเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการทดสอบไค-สแควร์
10. ทาจำนวนของลักษณะความเป็นผู้นำของหัวหน้าชั้น จำนวนตามที่มาของตำแหน่ง และเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการทดสอบไค-สแควร์
11. ทาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ของอัศวินโน้ตส์กับลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนที่เป็นหัวหน้าชั้น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)
12. ทาค่าสัมประสิทธิ์แห่งการฉกฉวย (Contingency Coefficient) และทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยการทดสอบไค-สแควร์